

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeteti hetilap.

TÖBB EGYLET KOZLÖNYE.

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: uri-uteza 9 sz.

(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 8-9 és d. u. 1-2-ig.)

Kiadói iroda: Városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlömények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor esütörtökön estig.

Megjelenik minden vasárnapon.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Alakítsunk művészet-pártoló kört.

(—a.) E sorok írójának volt már alkalma tapasztalni, hogy Köszegnél nemcsak kisebb városokban hanem falvakban is verődtek össze férfiak, ifjak és nők, aki az irodalom és szépművészetek iránt érzékkel s tán hajlan mal birtak; pártolták a szépirodalmat anyagilag és szellemi közreműködéssel, támogatták vidékük hírlapjait, azokba írogattak, azokat terjesztették s megkedveltették, föl-élesztették az közönségükben az érdeklődést, olvasási kedvet; pártolták a szépművészeteket, színészetet, zenét, dalt, megrendelték ezen a téren megjelent műtermékeket, rendeztek műkedvelői előadásokat, tartottak zene-, dal- s szavaltati-estélyeket és felolvasásokat. Egészen új életet, elevenséget öntöttek a vidék társadalmába, úgyszólván átalakították, megnemesítették a társadalmat. Nem egyszerre történt mindez; a szép siker, a dicséretes eredmény évek kitartó törekvésének, a nemes igyekezetük szilárd összetartásának műve volt.

Könnyebb a járt uton haladni mint ösvényt törni s irányt mutatni; könnyebb azoknak kiket példák lelkesíthetnek, mint akik megteremtették a jó példákat. És bátran mondhatjuk, hogy a jó példákat követni, az üdvös cselekedeteket utánozni nem szegény, desőt abban is van érdem, ha valaki a jó és nemes iránti fogékonyságát tettelegeti, gyakorlatilag érvényesíti és másokat is hasonlóra buzdít, lelkesít!

Nálunk is lehetne ilyféle művészet-pártoló kört összealkotni; és hiszem, hogy számosan van-

nak városunkban, kik elismerik egy ily kör alakításának nemcsak hasznát, üdvös hatását, hanem szükséges voltát is!

Akadnak természetesen mindjárt hivatott, de legkiválóképen hivatlan kritikusok is, kik azzal állnak elő, hogy mire való lenne itt még újabb egylet alakítását megkísérteni, hiszen van elég egyletünk, mik közül egykettő pláne fölöslegesnek bizonyult?!; bárcsak ezeket bírónk fenntartani!; hogy továbbá az irodalmat, literaturát eléggé pártfogolja a kaszinó; a zenét és dalt a Concordia és Discordia egyletek, a színművészetet a kereskedelmi kör; a buzgalom fölösleges lelkesedését meg kell hogy locsolgassa a tüzőltó-egylet stb. stb.

Hiszen Köszeg városának elég számos egylete van, azt tagadásba venni nem is akarja senki; hanem ha behatóbban figyeli meg valaki ez egyleteknek a társas élethez való viszonyát s ezeknek egymásra hatását: azt tapasztalja, hogy az egyletek a kaszt-szellemet szöigálják vagy ennek köpenyeül használatnak.

Elképzelhetetlen az a föltevés, hogy városunk visszafelé akarna fejlődni s kiirtani óhajtaná a köz-szellemet. A haladás pártolónak be kell tehát látniok a különbséget, mely a társadalmi rétegek elválasztása és azok egyesítése között örvényként tátong!

Nagyobb városok lakói maholnap Köszegre járnak tanulmányozni a csöndéletet, ha az itteni társadalmi tényezők lethargikus nembánomsága, vagy a pártoskodások okozta visszavonás még tovább is nyargaként dugja fejtét társadalmunk

Saharájának homokjába. Önkénytelen ásitás fogja el az átutazót, ha nyilvános helyiségeink ürességét látja, ha tapasztalja hogy nyilvános mulatságaink többnyire igen gyéren látogatottak. Némi élénkséget csak a kaszinóban lehet találni. Magán házakban szintén ritkák és szűkkörűek a társas összejövetelek.

Ma mikor katonaságunkat is elmasiroztatta tőlünk a magasabb hatalmak végezése, nem lehet a város közérdekeire közömbös, hogy a lakosság intelligensebb része is közömbösködjék. Ma kivált az amugyis unalmas őszi és hosszú téli esték unalmainak elűzhetése végett kétszeresen kell törekednünk egy életrevalóságot keltő s minden társadalmi tényezőt összeforrasztó egyletnek, megalkotására!

Am kombináljon bárki és üzzön országos politikából a város érdekeire kedvezőtlen helyi politikát; törje fejtét akárhogy is: az adott viszonyok közt a jelenlegi helyzetben leginkább célravezetőnek kell tartanom egy művészet-pártoló körnek megalkotását és föntartását.

Eleintén 20—30 tag is elegendő tevékenységet fejthetne ki s mindjobban kibővíthetné magát. Ez volna hivatva arra, hogy a városnak minden intelligensebb tagját összevezesse, összetartsa, a társadalom minden számot tevő tényezőjét érdekközösségbe vonja, a városnak minden valamire való lakóját pártolójává, érdekeinek előmozdítójává tegye. Így megszűnnének azok a differenciák, mik ma nemcsak itteni társadalmunknak hanem városunk jövőjének is sirá-

TÁRCZA.

AZ INTERNÁTUS. *)

Jöszte röpködni tudó szárnyas ló! Téged a régi Hítregetan Pogazus névvel nevez. Állj meg előttem, Hogy rád ülve legott veled elszálgúldjak a dombra! Dombot az internát számára emeltek a jó tót

5. Munkások. Targoncájuk nyikorogva vonult föl Reggeltől estig földet hordozva serényen. Igy hamar elkészült ama fensik, a melyen állva Majdan az internát tanulója a többi halandó Emberiségre kevély szemmel fitymálva lenézhet.

10. S méltán; mert magasabb hivatalra reménye csak annak Lesz nálunk ezután, ki az internátus ölében Élto le ifjukorát, jó távol e ronda világtól. — Oh mily boldogok, a kik az internát-ba kerülnek! A főispánság az övék s külföldi követség!

15. Sok fényes hivatalt kaphatnak! A nemzet, az ország Sorsa kezökben lesz mint egykori diplomataknak; S ők fogják a közös-serogot diadalra vezetni! — Boldog apák azok, a kiknél tele pénzzel az erszény, A kiknek véret uzsorás nem szívja nadályként,

20. A kiknél váltó nem szokta zavarni az álmat, A kiknél döge van bankónak, ezüstnek, aranynak, Hogy nem is érzik a sok kiadást, melyet a mi korunkban A gyermeknevelés a szülöktől igényel. — Ezerszer

Boldogok, a kiket internát költsége nem aggaszt,

25. Kik pénzzel gyözzvén oda küldhetik édes örömmel Fiaikat, nagy urakká hogy válhassanak egykor; Mert magas állás, nagy hivatal vár arra, ki ott az Internátusban nőtt föl; feje tökkel ütött ha Volna is! — (Ez nem baj! Van elég, ki, az észet mikor oszták,

30. Elkésett s nálunk mégis leve nagyszerű ember!) — Föl hát gazdag apák! Ne legyen fukar egy se, de Pénzt, kiki pénzt, pénzt, hogy magasabb hivatalra tegyen szert: Egykoron és főispánná, főbrangu bíróvá Vagy tábornagygyá legyen a fia s diplomatává! —

35. Vajmi szerencsétlen mint mágnás, szánnivaló is, A kinek anyja nincs, hogy a francia drága szakácsnak S drága tanítónak számláját törteni bírná! Sajnos, a felsőház soha meg nem nyílik előtte; Mint mágnás többé helyt nem foglalhat a többi Mágnások közt, kik nem azért székelnek amott, mert Ész, tudomány, szív, honszeretet, polgári erények Tették méltókká tán őket e po'era. — (Kivéte! Sok van. O hon, tiszteld ezeket, tiszteljed o nemzet!) — Föltáruul nekik a felsőház, mert nagy adójuk,

45. A m ly azért nagy, mert roppant birtoknak adója. — (Egy pár év lefolyása után bizonyára közülök Is leszen ismét egy vagy kettő tönkre menendő, Minthogy a ló s kutya sokba kerül, meg a kártya s a többi.) Kétszeresen szomorú a szegény mágnásnak a sorsa,

50. Mert nem bírja fiát internátusba beadni! Csak közös iskola lesz majdan nevelője fiának, Hol megszűnik a kaszt, hol egyenlő mindenik ifju;

A hol kénytelen a mágnás fia, — mondani szörnyü! — Mélyen alázni magát s polgári elembé vegyülni,

55. S hol majd kell héber fia mellett ülni néki, A kitől a mágnási tanul szorgalmi kitértés: S a józanságnak s takarékoságnak erényét. — — Héj, csak az internát tanulója örülhet a létnek! Kivüle s nélküle nem leszen üdv hazazerte minálunk!

60. Bár legyen, ön tanuló, benned ciceroi tebenség; Hogyha lakoznék is Plátónak szelleme benned; A nagy Leibnitznak ha te bírnál s Kantnak eszével: Vajmi kevés hasznodra lesz ez, ifju; minthogy előled Elkapják internátus tanulója a koncert! — —

65. Mindent túlragyog ám internátusnak aranyja! — — Hogy nem mind arany az, mi ragyog, már ódon igazság! — Nincs mit azon bámulni tehát, hogy a német előtt az Internátusnak nem volt becsé és mai nap sincs. — Bismarckot, ki e századnak bizonyára legelső

70. Diplomátája s kinek nagy lángésze bámulatot kelt Ellenségeinél is, nem küldötte az atyja Internátba, hogy ott szük körbe szorítva neveljék És távol tartsák a világtól, a társadalomtól. — A kora sirba letünt Frigyes is jó póda adója,

75. Mint ki fiát, Vilmos fejedelmet, a mostani császárt, Nem nevelé elzárt helyen, internátban, a melyben A szellem szabadabb levegője nem éri az ifjat; A hol divni szokott egyhangú, gépies élet, Ugy hogy a fásultság a zsenge szivekébe lopózik;

80. A hol a nemzet iránt közönyössé válik a gyermek,

*) Ponor Török (Thewrewk) Árpád szatirából mutatványul.

sóiként működnek közre észrevétel nélkül de biztosan.

Ezt tartom én mulhatlanul szükségesnek arra, hogy társas életünk üde elevenséget nyerjen és ez uton még városunk jelentősége is emeltesse s a siker folytán reá irányulandó országos figyelem folytán még anyagi előnyök megszerzése által kereskedelmi és ipari lendületet is szerezhessünk Kőszegnek.

Mindenki tudhatja hogy kicsiny dolgokból gyakran nagy eredmények keletkeztek. Egyéb-ként egy művészet-pártoló kör alakulása egyáltalán nem volna kicsinylendő dolog!

Kereskedelmi s ipari érdekek.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur, f. évi július hó 6-án 1769. elnöki szám alatt következő leiretet intézte a soproni kerületi kereskedelmi és iparkamarához:

„Azon a kötelelességszerűen túl menő üdvözlés, melylyel a kamara az 1889. évi XVIII. t.-cz. végrehajtás alkalmából vett abbéli értesítés nyomán, hogy a kereskedelmi és ipari ügyek intézését én veitem át, hozzám fordult, azon őszinte és lelkes biztosítás, melylyel a kamara támogatását és közreműködését kilátásba helyezte: a legjobb reménnyel töltönek el a tekintetben, hogy azon fontos feladatok megoldásához, melyeket a törvényhozás bölcsessége ez idő szerint rám ruházott, egyesült erővel, hazafias buzgalommal és kitartással foghatunk.

Az első sorban közvetlenül érdekelt köröknek eme szíves üdvözlést és biztató érdeklődésért köszönettel tartozom és ezennel adózom is.

Seami esetre sem tévesztem szem elől az ipari és kereskedelmi ügyek rendkívüli fontosságát, melyet fokoz hazánk sajátos közgazdasági helyzete és érdeke, midőn ez alkalommal mellőzöm azon irányt és azon módokat részletes felsorolását, melyben haladni és a melyekkel az ipari- és gyári termelést fokozni, bővíteni, a fogyasztást pedig biztosítani és növelni szándékozik.

Az irány meg van adva, az eléggé ismert közgazdasági helyzet által; a módok és eszközök pedig melyek természete és együtt működése felől tisztában kell lennünk, a cselekvés terén jelentkezni fognak. De a közvetlenül érdekelt köröknek épen úgy, mint a többi hazafias tényezőknek hatályos közreműködése nélkül sikert elérni sehol sem lehet; annál kevésbé nálunk, hol ez a közreműködés a pillanatnyi fellebbinés közben szívesen kínálkozik ugyan, utóbb azonban rendszerint abban az óhajban nyilvánul, hogy a kormány még azon a téren is pótolja a kétség kívül meglévő, de az élénkebb tevékenységtől tartózkodni szokott elemeknek működését, melyen ez a pótlás nem lehet hivatalosszerű, nem kielégítő és nem lehet üdvös.

Épen ennek a viszásságnak lehető megszüntetésére kívánok közrehatni az által is, midőn a kamarának tevékenységét a magam részéről fokozottabb mértékben óhajtom igénybe venni; és keresni fogom az érintkezést a hivatalos köteleesség körén túl is.

Igy az időközben írásbeli uton konkrét ügyekben, jelesen legközelebb a hazai iparnak adható kedvezményekről szóló 1881. évi XLIV. t.-cz. ügyben kívánandó nézetnyilvánításon felül, némely kérdéseket szóbeli uton is részletes megbeszélés tárgyává kívánván tenni, szívesen meghívom a kamarának képviselőit f. évi október 5-én d. e. 10 órakor hivatalos helyiségemben tartandó

értekezletre, melyen a következő kérdések felett kívánok tudomást szerezni a kamarai nézeteiről!

1. A kereskedelmi- és iparkamarák szervezéséről szóló 1868. évi VI. t.-cz. módosítása szükséges-e, ha igen, mely irányban?

2. Az ipari- és gyári termelésnek terjesztése, fokozása, egyes iparágak meghonosítása s általában ipari- és gyártási tevékenységünknek szélesebb alapokra való fektetése érdekében minő további intézkedések lennének szükségesek?

3. Ipari termelésünk fogyasztása saját területünkön miként lenne leginkább biztosítható és fokozható?

4. Külkereskedelmünk tekintetében melyek a kamara nézetei és kívánságai?

Ezen általános kérdések keretében és kapcsán megbeszélés és kölesönös eszmecsere tárgyává lesznek tehetőek mindazon módok és nézetek, melyek a mindnyájunk által óhajtott célhoz — ipari tevékenységünk megélénkítéséhez s közgazdasági állapotaink fejlesztéséhez — vezethetnek.

Annak megjegyzése mellett, hogy kívánatosnak tartom, miszerint a jelzett kérdésekre nevezve a kamara működésének területén fenforgó viszonyok szempontjából a kiküldendő tagok magukat előzetesen is tájékozták, felhívom a kamarát, miszerint a fent megjelölt időre két-három tagját hozzám küldeni és azokat kellő utasításokkal ellátni sziveskedjék.

Ezen leirat folytán a soproni kamara elnöksége memorandumot dolgozott ki, melyet a kamara elfogadván, a ministeri kérdésekre a hozzánk beküldött jegyzőkönyvi kivonat szerint következőkben válaszolt:

I. kérdés.

A kereskedelmi és iparkamarák szervezéséről szóló 1868. évi VI. t.-cz. módosítása szükséges-e, ha igen, mely irányban?

Ezen kérdés nem első ízben foglalkoztatja a tekintes kamarát.

Már az 1871. évi december hó 16-ára egybehívott kereskedelmi s iparkamarai közgyűlés naprendjére is ki volt az tűzve, Ő nagyméltósága az akkori földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által s kilencz évvel később ismét egyik tárgyát képezte az 1880. évi szeptember hó 11-ére egybehívott kereskedelmi- és iparkamarai tanácskozmánynak.

Kamaránk, képviselői útján, mindkét esetben a kamarai törvény módosításának szükségessége mellett nyilatkozott, s ezen nézete alig szenvedhetett változást az újabb lefolyt kilencz esztendő alatt.

Másképp áll a kérdés, ha oda irányul, hogy mely irányban érvényesüljön ezen módosítás.

E tekintetben is, nemcsak számos kiinduló pontot, hanem nagyobbbrészt teljesen kész, valamennyi kamara által elfogadott javaslatot és határozatot is tartalmaznak a fent említett kamarai tanácskozmányokról felveti jegyzőkönyvek.

Az 1871. évi december hó 16-tól 18-áig tartott kereskedelmi- s iparkamarai értekezlet ugyanis pontrólpontra letárgyalta a kamarai törvényt, minden oldalról megvilágította annak hiányait s fogyatékoságait, megállapította erre vonatkozó óhajait s panaszait, s egy külön bizottságot küldött ki azon megbízással, hogy a tanácskozmányban megállapított elvek alapján dolgozzon ki egy megfelelő törvényjavaslatot.

Ezen bizottság megbízásának 1873. évi január hó 17-én eleget tett s az általa kidolgozott törvényjavaslat képeze azután alapját egy, az összes hazai kamarák kiküldöttei által tartott magán tanácskozmánynak, melynek határozatait Dr. Gaál Jenő kamarai titkár ur a kamarai tanácskozmány 1880. évi szeptember hó 18-án tartott zárülésén előterjeszté s behatóan indokolá.

Kész, a kamarák összes képviselői által helyben hagyott s csak a keresztyévitelre váró munkálat fekszik tehát előttünk, s nem lenne ennél fogva értelme, ha ezt figyelmen kívül hagyva, ismeretlen alapon, újabb,

hosszadalmas tárgyalásokba s tanácskozásokba bocsátkoznánk.

Mindazonáltal ezen, az 1873. évben fogalmazott s az 1880. évben módosított munkálat némi újabb változtatásra fog szorulni, miután az utolsó kilencz év egész sorát léptető életbe a nagyfogatosságu törvényeknek és törvényes rendelkezéseknek, melyek szerint a kamarák teendőit tetemesen szaporították, részint, mint például az ipartörvény, egészen új intézményeket teremtettek.

Mennyiben veendő tekintetbe ezen törvények és törvényes intézkedések az új kamarai törvény alkotásánál, hadd fontolja és állapítsa meg a most egybehívott tanácskozmány.

Indítványozom ennél fogva, méltóztassék a tekintetes kamarának Ő nagyméltósága a kereskedelmügyi m. kir. miniszter ur által felvetett első kérdés megoldásául, kiküldöttjeinek a következő utasítást adni:

A soproni kerületi kereskedelmi- és iparkamara, a kereskedelmi- és iparkamarák szervezéséről szóló 1868. évi VI. t.-cz. módosítását égetően szükségesnek véli s ezen módosítás alapjául, az 1870. évi december hó 18-án tartott kamarai tanácskozmányból kiküldött külön bizottság által kidolgozott, s az 1880. évi szeptember hó 18-án tartott kamarai tanácskozmányban megvitattott s módosított törvényjavaslatot ajánlja.

(Folytatása következik.)

Belföldi szemle.

† Wohl Stefánia ismert magyar író nő meghalt. Temetése Budapesten f. hó 14-én az irodalmi körök nagy részvétele mellett ment végbe.

— Vámbéry Ármin kitűnő tudósunk a török szultántól megkapta ajándékba a korvínákat a tudományos akadémia számára, ezenkívül a talált magyar könyvek három legértékesebbjét Vámbérynak ajándékozta a szultán. Vámbéry tegnap volt megérkezendő Budapestre!

— A magyar-horvát kiegyezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta a horvát tartománygyűlés. A többség a mostani kiegyezést az országra valóságos áldásnak tartja; ellenben az ellenzék a régi eszméket táplálja s gyűlöli mindazt ami magyar.

— Az ágostai evangélikusok egyetemes gyűlést tartottak Budapesten, melyen a dunáninneni kerület ismeretes pánszöv határozatait és eljárását elítélte a muszka propagandá ügynökeinek működése miatt rossz szalását fejezte ki. Vidékünkön Radó Kálmán ő méltósága is részt vett e gyűlésen.

— Ipari pályázat. A közös had-ereg bőrnemű szükségletei egy részének a magyar kisipar által való szállítására a közös hadügyminiszter pályázatot hirdet 1890 febr. 27-ig. Minden pályázó csak 500—1500 frt. értékű áruszállításra vállalkozhatik. Több pályázó közös vállalkozásra nem egyesülhet. Az illető ruházati igazgatóságnál az iparos 10% kaucziót tartozik letenni s próbamunkát bemutatni. Magyarországi kis iparosoknak föntartott cikkek mennyisége a következő: 10-175 pár bakancs (4 frt 61—5 frt 98 kr.) 300 pár felesizma (4-61—4-74 frt) 2665 pár lovassági csizma (5-25—7-22 frt) 750 pár huszárcsizma (5-68—7-60) ezenkívül szijak és egyéb bőrfelszerelési cikkek.

Külföldi szemle.

— A porta is belépett a hármasszövetségbe s ennek megjutalmazásul tekintik diplomatikai körökben, hogy a német császár legközelebb Konstantinápolyba utazik a török szultánhoz.

— Berlinben a czár látogatása alkalmából sikerült Vilmos császárnak és Bismarcknak a czár bizalmát meg-

vadászokat. Ők utánn rohantak sebes vágatva, tüzeltek rá egyre-másra; de a golyó mindenfelé elszállt, csak a szarvast nem találta. Egyszer csak azt vették észre, hogy egészen besötétült és se ki, se be nem tudtak tovább haladni, mert az utat egészen eltévesztették.

— Mit csináljunk most? — kérdezték gróf Földvárit; — itt maradjunk-e éjjelre, vagy pedig fáklyák segélyé el megkeressük az utat és hazatérünk? —

(Megjegyzendő, hogy gróf Földvári volt mindenben a tanácsadó.)

Pár percznyi gondolkodás után szólott gróf Földvári:

— Társak! itt maradjunk. Száraz ágat, falevelet fogunk összeszedni, amelyekből tüzet rakunk s tűz, bor s egy kis falatozás mellett majd csak elérkezik valahogy a reggel; — holnap pedig tovább folytatjuk a vadászatot s ha lehet, a megszökött szarvast valahol kézre fogjuk keríteni.

Mindegyikök elfogadta az ajánlatot. Azonnal hozzá láttak fáklyák segélyével tüzelő anyag kereséséhez s rövid idő múlva nagy mennyiségben volt minden, ami a tűz élesztéséhez szükséges vala.

Megkezdődött a vacsora is, mely sült hus és badacsonyi borból állott. Nézegettek jobbra is, balra is, nem látnak-e valakit vagy valamit közeledni, mert megvalva az igazat — egy kissé mégis tartottak attól, bármily bátrak valának is, nem tartózkodik-e e sűrű erdőben rablóbanda? —

A tűz hatalmas lánggal lobogott s nagy világosságot terjesztett az erdőben.

Egyszerre az egyik vadász felkiált: „Nézzetek barátaim balra! mintegy 100 lépésnyi távolságban egy kis házikót látok, ablakában pedig világosságot. Ott bizonynyára rablóbanda tanyázik.

Mindannyian arra néztek és csakugyan, ugyis volt.

— Mit tevék legyünk most? — kérdezték gróf

Ugy hogy a hon jaja nem fog hatni a férfira egykor;

A hol új eszmétől félnek mint őrdögi mütől;

A hol a mostani kort korlátolt szemmel itélik;

És a piros vértől hol a kék vért többre becsülik

85. S „Méltóságos“-nál látják kezdődni az embert;

A hol olyan kor után epedezni tanulgat az ifju,

Melyben a pórnépet még emberszámba se vették,

S melyben a főnemes ur volt minden: semmi a polgár! —

Légyen elég! — Ha tekintély kell, legyen, ime, tekintély

90. E századnak egyik nagy alakja, nagy embere, Bismarck!

Ő pálcát tör az internát nevelése fölött! S im,

Neki igazt ad a történet muzsája Szedánál,

A hol a gall internátust, jaj, hátba ütötte

Rettentőn, iszonyún a german iskola botja! —

95. Hallga! Mi ez? Csakis álom-e? csak képzelmű csalódás?

Csak káprázat-e az, mit vél most látni e két szem?

Ugy rémlik, hogy az internát tanulói tekéznok!

Mint buzogány úgy reng a tekéző pálcza kezekben!

Ősök kardja helyett markukban villog a dákó!

100. Vajmi helyes dolog ez! Ki kozákká lenni sováro, A tekejátékhoz fogjon már zsenge korában. —

Éljen az internát biliárdja! Nos, éljen a dákó!

Ezt a magyar nemzet s a magyar haza üdvé kívánja. —

S most komoly intéssel végzem! Csakis arra hívom fel

105. A biliárd vas-szorgalmu tanulója figyelmét,

Hogy ne széleskedjék akkor, ha kezében a dákó,

Mert ha vigyázatlan, könnyen kilyukadhat a posztó!

Jól gondolja meg azt és mélyen vésse szívébe,

Hogy bizony a biliárd széles posztója nem olcsó 110. És hogy a kárt az adót fizetőknek a vállalni sink!

A vadon leánya.

— Beszély. —

Irta: Sárvány Károly.

— A „Közeg és Vidéke“ eredeti tározaja. —

Komor, sötét felhők mutatkoztak az égboltozaton, melyek óriási vihar kitörését jelezték; ennek daczira Rókavár fiatal ura, gróf Földvári Tihamér és kilencz társa nagy vadászatra készültek; — nem riadtak ők vissza a vihartól, hisz mindannyian edzett, erős és kipróbált vadászok voltak, nekik nem egy könnyen ártott meg a csipős szél.

Még csak reggeli öt óra volt; ők már mindannyian készen voltak, csupán csak arra kellett várakozniok, míg a szolgák a vadászathoz szükséges eszközöket rendbe hozzák. Midőn ezekkel is készen voltak, gróf Földvári utra szólította társait. Megindultak. Mintegy öt órai utazás után egy nagy erdőbe értek, hol apróbb állatkákat — (róka, nyul, szarvas, őz, stb.) találtak s ezeknek nagy részét magukévá tették.

Eközben pihenőt is tartottak, mit jóízű étkek és itelok elfogyasztásával s vig társalgással töltötték el.

— Folytassuk a vadászatot — szólott gróf Földvári; úgy látszik, hogy a mutatkozó vihar megsemmisül s mi sem zavar bennünket utunk folytatásában. Föl bajtársak!

Ekkor már délután 4 óra lehetett; mintegy másfél órai folytonos utazás közben még csak egy madárkát sem láttak; de ekkor egy sűrű bokor mellől egy szép szarvas ugrott elő, villámgyorsasággal kerülté ki a

nyerni és így a békét biztosítottak tekintik — egy időre.

— **A bolgár fejedelem** incognitóban elutazott hazulról, hogy azon esetre ha csárnak iránta való jó hajlamát megnyerhetik, kéznél lehessen Németországban. A csár azonban minden diplomatikus kísérletek dacára nem óhajtott Ferdinánd fejedelemmel békés uton találkozni. Talán Philippinél?!

— **Szerbia és Montenegro** között a napokban szövetség jött létre, melynek legnevezetesebb pontja az, hogy ama szerb országok, melyek még nem tartoznak a szerződő két államhoz, történelmi örökség gyanánt tekintetnek, melyek kellőpillanatban a szerbség részére biztosítandók; a szerződő államok kötelesek az országokon kívüli szerbséget is védelmezni. Tehát a nagyzási hőbort periodusa már újra beállott a rácz glóbuson!

— **Az olasz irredentisták** a mi királynénkat — ki tudvalevőleg Olaszországban tartózkodik — egyik sötétjü alkalmával fűtytyökkel inszultálták! Aztán ez a mi szövetségünk országában történhetett! Mi lehet ottan nagyobb a vendégarbárság hiánya? a politikai vaktság? vagy a rendőri ügyetlenség?!

Helyi és vidéki hírek.

— **Szüreti estélyt** rendezett Szovják Hugó ügyvéd ur, kinél ez alkalommal a párt tagjai szép számban megjelentek.

— **A községi új templom** építése ismét elhalasztott miután az eddig begyűlt pénzek elégtelenek s adakozások gyűjtését folytatni kell.

— **A sopron-községi vasut vonal** előmunkálatai befejeztettek. Ezek szerint a kiépítés költségsnek mutatkozik ugyan de ez esekélség mégis a vállalat gazdasági hasznáival szemben. A vasut a híres brenbergi hegység mellett halad, melyben az ország egyik legdúsabb kőszénbányája ad forgalmat és jövedelmet a vasutnak. A kiépítés mintegy 2—2½ millió forintba fogna kerülni. A vonatnak hozzánk közel eső állomásai: Felső-Pulya, Felső-László, és Rőt lesznek. Bár minél előbb megjelenne a részvényesek kellő számára s a vasut!

— **Szombathely diszpolgáiraivá** választatiak meg szentmártoni Radó Kálmán főispán és Reiszig Ede alispán urak a város felvirágoztatása körül szerzett érdemeik elismerése jeléül. Bárcsak Köszegnek is diszpolgáiraivá lehetne őket választani!

— **A sárvári fuiskolát** Hidassy Kornél megyés püspök ur ő méltósága f. hó 10-én szentelte föl s adta át rendeltetésének.

— **A vasvármegyei laktanya** felavatási ünnepélyén október 22-én a m. kir. belügyi és honvédelmi miniszterek is jelen lesznek Szombathelyen. Az ünnepély reggel fél 8 órakor a laktanya udvarán tartandó tábori misével kezdődik. Mely után a megyei alispán ur üdvözölni fogja a huszárezredet s emlékbeszédet mond a laktanya építése tárgyában; majd a helyiségek fognak megtekinteni. A lovasezred katonaságát délben Szombathely városára vendégeli meg, s mint hallottuk több fogásból álló ebédet, mellé minden ember 1 liter bort és 4 virginiai szivart kap. D. u. 2 órakor a „Sabariában“ köz-ebéd lesz 5 fittjával személyenként.

— **Műkedvelői színi előadás.** A helybeli kereskedelmi körnek mult szombaton tartott műkedvelői színi-előadás dacára annak, hogy közbejött nehézségek miatt már egy ízben elhalasztatott csak sikerültnek mondható, ez előadásnál szép számu és előkelő közönség volt jelen, kivéve a közbejött esekély botlásokat, a mi egyrészt az elfogultságnak, másrészt pedig a mint értesülünk a tanulási idő rövidségének tulajdonítható. Elfogultságnak mondjuk tán mint dilettáns, a színi előadás-

Földvárit. Ha a világosságot észreveszik, úgy bizonyára ránk ütnek s összeapritanak bennünket.

— Vagy talán mi aprítjuk össze őket — vágott vissza gróf Földváry; — megfogjuk nézni, kik tartózkodnak abban a kunyhóban. Fiúk! lóra föl!

A következő perczben már mindögyik lován ült s szép lassan megindultak az említett kunyhó felé.

Midőn odaértek, Földvári az ablakon kopogtatni kezdett.

Pár percznyi esend után egy halálra ijedt nő remegő hangon kérde: „ki az?“

Földvári azonnal felismerte a női hangot s felelt: — Jó emberek edesem, — eltévedt vadászok.

A nő pár perczig gondolkodott, vajjon beereszse-e őket vagy ne?

— Ha be nem eresztetem őket — gondolá magában — úgy ajtómat könnyen betörhetik s tán életemet is veszik; — különben mindegy, történjék velem bármi, beeresztem az idegeneket — s kinyitotta az ajtót.

— Jöjjenek be uraim — szólta a leány.

Ugy a vadászoknak, mind a leánynak leirhatlan volt a meglepetésük. A vadászoknak azért, mert egy gyönyörű, 20—22 évesnek látszó leány állott előttük; — a leánynak pedig azért, mert ő már vagy 8—10 év óta él e magányban s azóta embert nem látott, emberrel nem beszélt.

A vadászok bementek. A nagy meglepetésből sem az egyik, sem a másik nem birt szóhoz jutni. Végre a gróf megtöré a csendet s kérde:

— Vadon leánya, ki vagy te s hogy kerültél e sűrű erdő magányába?

— Engedjenek uraim néhány percznyi időt gondolataim összeszedésére — mondá a leány — azután elfogom beszélni élettörténetemet.

(Vége következik.)

ban kevésbé gyakoroltan a színpadra lépni köztudomásu dolog, nem oly esekélség, mint a minőnek tán gondoljuk és azzal párosult még a meglepés a melyben a közreműködött két fiatal nő szesült az által, hogy a belépésnél virágcsokrokat nyújtottak át nekik; de hogy is ne lennének meglepve, a mikor ott a közönség előtt szemét kápráztató lámpatényben oly előre nem várt kiűntetésben részesülnek; de meg is érdemelték, a meny-nyiben olyan tapintatosság és jártasságról adtak tanubizonyosságot, mintha már évek óta nagyobb színpadon léptek volna fel, az övék a díesőség. A színi előadást követő tánczesztélyt illetőleg, mind a mellett, hogy kezdetben többen eltávoztak, szinte sikerült s kedélyes volt, ez alkalommal vélték lerönni az urak elismerésüket a hölgyek irányában. Az első négyest 22 pár tánczolta s így kedélyesen folyt a mulatság fél 3 ig s csak sajnos, hogy városunkban, a hol most a közelet oly esendes s lehangolt, hogy oly ritkán élvezünk ily kedélyes estéket.

— **A 11-dik huszárezred** egy része tegnap előtt érkezett városunkba s egy napi pihenő után tegnap tovább huzódtak Szombathelyre. Dalhatták leányaink: Messze messze földről huszárok érkeztek; de azt már hiába dalolták nekik, hogy „Ne menj el maradj itt, majd meglátod jobb lesz itt!“

— **Járásbíróságunk** megérdemelné hogy a törvénszéki elnök ur figyelmére méltassa, mert mikor az aljárásbíró kinevezve még nem volt a járásbíró egymaga dolgozott, most még az aljbiro dolgozik egymaga mert a járásbíró szabadságon van, az aljegyző meg nagy beteg már hetek óta. Ez bizony szomorú helyzet, siralmas állapot az igazságszolgáltatásra; az egészben csupán az a neveléses, hogy hiába panaszkodunk a baj orvoslása végett; tehát legjobb is lesz ilyesminek fölemlítésével jövőre bölesen elhallgatni, legalább nem muszáj duplán bosszankodni; de meg a legfőbb egészségügyi szabály is azt mondja: „Ember ne mérgeződjél, a dusóját!“

— **Szüretelnek hegyeinkben** sőt a kis gazdák már el is szűrték a szőlőjük levét. De olyan zajtalan, olyan élettelen ez a fajta szüretelés mintha csak nagy titokban lopdosnák haza a mások szőlőjét és mások mustját; még csak lövöldözésekre se pazarolják a puskaport. (Alkalmassint a muszkák számára tartogatják!) Milyen másképp néz ki a szüret — más vidéken!

— **Vállalkozó alispán.** A közlekedési miniszterium Reiszig Ede Vasvármegye alispánja és érdektársainak előmunkálatai engedélyt adott egy évre a Körmentől, Nádason, Háshágyon, Zala-Lövön, Kozmadombon és Baksán át Rédeesig vezető helyi érdekű vasutra. E vonal az, melynek kiépülte Szombathelynek és vármegyének alsó részének legvitalisabb érdekét képezi.

— **Modly János** sárvári alapítványi iskolai főtanító ur tegnap költözött át Szerdahelyről családjával együtt Sárvárra, hol állását holnap fogja átvenni. Sok sikert kívánunk működéséhez! Olvasóinknak ezuttal tudomásul kell hoznunk, hogy nevezett munkatársunk ígeretét bírjuk arra nézve, miként változott helyzete dacára lapunkat gyakran fogja dolgozataival támogatni.

† **Halálozás.** Kaptuk a következő gyászjelentést: Özv. Nemeth Imréné szül Ringel Leopoldina mint neje, Imre, Gyula, Géza, József, György, Mária és László mint gyermekei, Nemeth Pál, Nemeth Gábor, özv. Babos Jánosné, Gneisz Jánosné és özv. Beiczey Lajosné mint testvérei, Mahortschich József és neje, Diwald József és neje, Szedlmayer József és neje, Szöllösy Antal mint sógorai és sógornői a maguk és az összes rokonság nevében fájdalomteli szívvvel jelentik felejthetlen férje, atyjuk, testvérjü és sógorok: N e m e t h I m r e kereskedőnek, városi tanácsosnak, a légszeszvilágítási társaság igazgatójának, megyei bizottsági tagnak, kir. törvénszéki kereskedelmi ülnöknek élete 53-ik évében, folyó évi október hó 15-én délelőtt negyed 10 órakor szívszélhűdés következtében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 17-én délután 5 órakor fogtak a helybeli sírkertben örök nyugalomra letéetni. Az engesztelő szent mise-áldozatok pedig f. hó 19-én délelőtt 10 órakor fogtak a szent Ferenc-rendiek templomában a Mindenhatóknak bemutatatni. Szombathely, 1889. október hó 15-én. Áldás és béke hamvaira!

— **Török Ernő** muraszombati kir. közjegyző ur a katolikus vallásról áttért az evangélikus vallásra.

— **A „Gazdák és iparosok“** általános hitelszövetkezete igazgatóságától megbízást kaptam a községi fióktelep ügyeinek rendezésére. Mielőtt egy újabb közgyűlés határnapja meghatározatik s a közgyűlés az alapszabályok értelmében megtartatnék: fölkérem mindazon t. tagokat (férhakat és nőket) akik a mult év végén és ez év elején magukat ezen fióktelep tagjaivá bejelentették és beiratták, hogy nálam személyesen, vagy megbízottjuk útján jelentkezzenek t a g s á g i k ö n y v e i k á t v é t e l e i r á n t. Lakásomon (uri-utca 9. sz. a járásbíróság ellenében) a vidékiek d. e. 8—9-ig, a helybeliek 1—2 óra közt átvehetik könyveiket.

Csorba Géza, ügyvéd, mint egyleti titkár.

— **Czukorgyárat** akar Vasvármegyében egy jó nevű bécsi kereskedelmi ház fölállítani s e végből a gazdasági egylettel s összeköttetésbe lépett s a tárgyalások rövid idő alatt folyamatba tételnek.

— **A vadászati jogot** a szombathelyi határban évi 1305 frírt kiadták.

— **Huszártiklikről** irt kóstulól a „Vasvármegyei Lapok“, elbeszéltek hogy az ott átvonult 5-dik huszárezred legénysége egy éjen át háromfelé is veszedelmes garázdálkodásokat követett el, nevezetesen a „Sabaria“ vendéglő kapujában; a „Zöldfa“ vendéglőben, — hol a gazdát szalasztották meg, — és egy nagykarutezai vendéglőben; az őzfáratoknak kellett a leánykergetőket leszerelni. És nevezett lap ezek után így sóhajt föl baljóslatján: „Ez csak egy éjjel — kóstolóra!“

— **Állatias merényletet** követett el egy 6 éves gyermekleánya ellenében egy 17 éves paraszt suhancz. A tettest elfogták s átadták a fenytő bíróságnak. Szülők vigyázzatok gyermekeitekre, mert felelősek vagytok értük az örök bíró előtt lelketek üdvével vagy kárhovatával!

— **Szalón-gimnasztikai** előadásokat rendez T a u t z Péter „első magyar erőművész“ az ő családjával esienként a bálházban. A csütörtökön estére tervezett ily előadást megtartani nem lehetett, mivel a közönség oly kis számmal jelentkezett hogy a tereméért se fűdözte volna, annál kevesbé a zenét és világítást. Tegnap már volt elegendő publikum.

— **Negyedmillió forintos életbiztosítás.** Az Adriai biztosító társulat a két hónap előtt elhalt németországi Hanau herceg örökösének 250.000 frtot fizetett ki, mely összegre a herceg életére az említett társulatnál biztosítva volt. Említésre méltó, hogy ezen kifizetésre került összegnek jelentékeny része csak egy nyolcz hónappal ezelőtt eszközölt biztosításból származik. Ezen eset tanúságot tesz arról, hogy a külföldön az életbiztosítási intézmény a legnagyobb elterjedésnek örvendő nemcsak a polgárság, de a főurak által is vétetik gondoskodólag igénybe, kik vagyoni viszonyaiknál fogva arra éppen nincsenek utalva.

SÜKETE K E N E K.

Egy oly egyén, ki igen egyszerű szernek köszöni 23 évig tartó süketiségének és fülzúgásának gyógyulását, kész annak leírását német nyelven minden jelentkezőnek ingyen beküldeni. Czim: J. H. Nicholson, Bécs IX., Kollingasse 4.

Felelős szerkesztő: **Csorba Géza.**
Kiadó-laptulajdonos: **Feigl Gyula.**

Tanügyi Csarnok.

K a l á s z a t

a nevelés-tanítás mezején kiváló tekintettel a tanuló-
kor főbb hibáira.

(XII-ik folytatás.)

10. Ha az ember cselekedeteinek a gyermek-korban vagy épen nem, vagy nem a kellő mértékben szabnak hatást, környezetét zavaró föktelelenségre, rakonezátlanúságra, esintalanságra válik hajlandóvá. E hiba az iskolában már csak azért is kiálthatatlan, mert az előadás rendes menetét az egész osztály kárára sokszor megakasztja.

Az iskolában a esintalanságnak egy oly neme is előfordulhat, mely a szolgálatra való készség látszatával az udvariasság mázával bír. Azok között ugyanis, kik akár természeti hajlandóságból, akár nevelés-adta udvariasságból szolgálatakat neha fölajánlják, vannak rendesen olyanok is, akik e jó tulajdonságukból tréfát vagy játékot akarnak üzni.

Előfordulhat néha, hogy, ha a tanítónak némi szolgálatra van szüksége, számosan a legerőszakosabb, leghevesebb módon iparkodnak készségüket felajánlani; ezek közönségesen a legpajkosabbak. Az ily alkalmakkor történni szokott esintalanságnak legkönyebben úgy vehetjük elejét, ha parancsainkat egyhez intézzük, nem pedig általában fejezzük ki óhajainkat. És ha akad, aki, nem hozzá intézven szavunkat, mégis jelentkezik, utasítsuk rendre, mert valószínű, hogy szándéka: tanuló-társainak mulatságára lenni, a: iskolában szükséges rendet zavarni. Legérszekerőbb, ha a jobb tanulókkal végeztetjük az előforduló kisebb szolgálatakat, akik ezt kitüntetésnek vegyék.

Elhibázott dolog, ha a toladóóra bizunk valamit mert ezáltal a többiek is hajlandókká lesznek, kedvet kapnak a toladóóra s egyuttal meg is jutalmaznók azt. Káros a kéz fölemelést is megengedni, mert ezzel is sokszor visszaélnék és ez is egyik legjobb alkalom a pajkosságra.

Az egyszer már elharapódzott pajzánság nehezen gyógyítható gyökeresen; legjobb, ha intjük a növendéket, hogy azok, kik a törvényes renddel ellenkeznek, legtöbbször nemcsak önnönmaguknak ártnak, hanem annak a körnek, társaságnak is, melynek tagjai; és ha az ifju elég okos és fogékony a jó tanácsok megszívlelésére, ez intések nem maradnak óhajtott gyümölcs nélkül. És ha az iskola nem lép fel egész tekintélyével e hiba kiirtására, a neveltelenség bolyege meglátszik a felnőtton is: az pedig visszataszító, ha fiatal emberek vagy néha a korban előrehaladottabbak is embertársaiknak zabolátlanúságuk és komolyság-hiányuk miatt kiállhatatlanokká és megvetés tárgyává válnak.

(Folytatása következik.)

Irodalom.

— **„Budapesti Ujság“** ezimű 48-as és függetlenségi párt közlönyre, — mely f. é. október elsejétől kezdve H e n t a l l e r Lajos országgyűlési képviselő szerkesztése mellett jelenik meg, — a következő előfizetési felhívást kaptuk:

Az ország függetlenségi és 48-as párti polgárainak régi óhaját teljesítjük akkor, midőn oly napilapot adunk ki, mely első és főczélul tüzi maga elé:

Házánk állami önállóságának és függetlenségének alkotmányos eszközökkel leendő visszaszerzését.

A függetlenségi polgárságnak szüksége van oly közlönyre, mely egész nyiltan, leplezetlenül kimondja az igazságot minden irányban és a mely ráutal azokra az akadályokra, melyek állami függetlenségünk útjában állanak. Ezen törekvésünkben biztosítva van számunkra az országos 48-as és függetlenségi párt erkölcsi támogatása.

A lap jelszava: küzdeni Magyarország függetlenségéért!

E küzdelemben minden mellékes tekintet nélkül tisztán a 48-as és függetlenségi párt programját fogjuk

